

LIETUVOS SMULKIOJO IR VIDUTINIO VERSLO TARYBA

LIETUVOS SMULKIOJO IR VIDUTINIO VERSLO TARYBOS VALDYBOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2022 m. rugsėjo 28 d. Nr. SVVTP-
Vilnius

Posėdis įvyko 2022 m. rugsėjo 28 d.

Posėdžio pirmininkė – Dalia Matukienė (Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos (toliau – LSVVT) pirmininkė).

Posėdžio sekretorius – Vytenis Butkevičius (LSVVT valdybos sekretorius).

DALYVAVO:

Gintautas Barcys (Lietuvos kokybės vadybos ir inovacijų asociacija);

Aldas Kikutis (Lietuvos žaislų ir suvenyrų asociacija);

Nijolė Uinskienė (Lietuvos nacionalinio verslo konfederacija);

Dalius Serafinas (Lietuvos kokybės vadybos ir inovacijų asociacija);

Zita Sorokienė (Lietuvos smulkiųjų verslininkų ir prekybininkų asociacija);

Saulius Žilinskas (Lietuvos informacijos verslo asociacija);

Nijolė Čeičienė (Kauno regiono smulkiųjų ir vidutinių verslininkų asociacija);

Gintaris Stoškus (Jurbarko rajono verslininkų organizacija);

Sigitas Vasiliauskas (Farmacijos pramonės įmonių asociacija);

Mažeikių verslininkų asociacija;

Romas Stumbrys (Verslo imigrantų ir investuotojų asociacija);

Živilė Šimkienė;

Vismantas Satkauskas;

Vaidas Augustinavičius (Lietuvos Respublikos Prezidentūra);

Vytautas Šilinskas (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija);

Vita Baliukevičienė (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija);

Inga Liubertė (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija);

Kristina Maksvytienė (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija);

Rūta Bilkštytė (Lietuvos Respublikos finansų ministerija);

Eglė Mikučionienė (Lietuvos Respublikos finansų ministerija);

Laura Sabulienė (Lietuvos Respublikos finansų ministerija);

Ieva Valeškaitė (Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija);

Rita Armonienė (Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija);

Laura Bakšytė (Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija);

Inga Burlėgienė (Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija);

Nora Mikalauskaitė (Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija);

Agnė Vaitkūnienė (VŠĮ Inovacijų agentūra);

Gintarė Kuncaitytė (VŠĮ Inovacijų agentūra)

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl tabako antkainio (klausimo sprendimo rezultatų po 2022 m. birželio 6 d. vykusio posėdžio aptarimas).
2. Prastovų mechanizmo ir kitų pagalbos priemonių verslui dėl išaugusių energijos kainų taikymas: galimybės ir sąlygos.
3. Dėl pradėtų ES fondų finansuojamų projektų užbaigimo iki numatytų terminų galimybių
4. Dėl pritarimo pasiektam susitarimui su Valstybine mokesčių inspekcija (toliau – VMI) dėl Prekybos žemės ūkio ir maisto produktais turgavietėse darbo taisyklių ir apskaitos vedimo elektroniniame žurnale supaprastinimo

D. Matukienė pristatė posėdžio dalyvius ir darbotvarkę. V. Butkevičius paprašė nesvarstyti klausimo 4 darbotvarkės klausimo „Dėl pritarimo pasiektam susitarimui su VMI dėl Prekybos žemės ūkio ir maisto produktais turgavietėse darbo taisyklių ir apskaitos vedimo elektroniniame žurnale supaprastinimo“. Pateikė argumentus. Valdybos nariai balsavo 7 (D. Matukienė, Z. Sorokienė, N. Uinskienė, D. Serafinas, S. Žilinskas, G. Barcys, A. Kikutis) už 1 prieš (V. Butkevičius). Nutarta svarstyti klausimą.

1. SVARSTYTA: *Tabako antkainio klausimo sprendimo rezultatų po 2022 m. birželio 6 d. vykusio posėdžio aptarimas.*

Ekonomikos ir inovacijų viceministrė I. Valeškaitė pristatė susitikimo su tabako gamintojų atstovais metu nagrinėtą reguliavimo problematiką. Kaip vieną iš problemos sprendimų ji pristatė galimybę pačiam prekybininkui sumokėti akcizo skirtumą nuo didesnės kainos ir tuomet nebūtų ribojama kaina.

G. Stoškus pristatė problemą, kad iš esmės nėra teisinga, jog gamintojas, kartu būdamas ir didmenininkas, užsideda 20 proc. antkainį, o prekybininkas (mažmenininkas turi teisę užsidėti tik 4 proc. antkainį).

Viceministrė pažymėjo, jog šis klausimas yra ne Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, o Konkurencijos tarnybos kompetencija. Ir pasiūlė dar kartą raštu kreiptis į Konkurencijos tarnybą dėl išaiškinimo, ar tokiu būdu nėra pažeidžiama konkurencija.

NUTARTA:

Kreiptis į Konkurencijos tarnybą dėl išaiškinimo, ar tokiu būdu nėra pažeidžiama konkurencija.

2. SVARSTYTA: *Prastovų mechanizmo ir kitų pagalbos priemonių verslui dėl išaugusių energijos kainų taikymas: galimybės ir sąlygos.*

Klausimo svarstymo metu apie Ekonomikos ir inovacijų ministerijos programas, skirtas verslui pasisakė Ekonomikos ir inovacijų viceministrė I. Valeškaitė. Buvo pristatyta, kad 90 milijonų bus verslui skirta konversijai per Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, o 35 milijonai per Ekonomikos ir inovacijų ministerijos priemones. 50 milijonų apyvartinėms lėšoms per INVEGA bus skirta įmonėms, kurių kaštai energetikai didesni negu 8 proc.

Diskusijose dalyvavo LSVVT valdybos nariai: D. Serafinas, N. Uinskienė, D. Matukienė, A. Kikutis.

Viceministrė informavo, jog numatomas valstybinis kainų reguliavimas: kainų lubos.

Finansų ministerijos poziciją pristatė finansų viceministrė R. Bilkštytė.

Ji patikino, jog realiausia pagalba verslui – mokesčių atidėjimas ir mokestinės palūkanos už atidėjimo laikotarpį – 0,0001369 proc. galios toms įmonėms, kurių sąnaudos energijai yra didesnės nei 10 procentų, lyginant su 2021 metais.

Finansų viceministrė R. Bilkštytė nepritarė prastovų mechanizmo atnaujinimui.

Vyko diskusijos. Pasisakė LSVVT valdybos nariai: N. Uinskienė, D. Matukienė, G. Stoškus, A. Kikutis.

Lietuvos Respublikos Prezidento poziciją dėl energetikos kainų ir veiksnių, pristatė Prezidento patarėjas V. Augustinavičius. Prezentacija pridedama.

Esminis su klausimu susijęs siūlymas – darbo užmokesčio subsidijų schema.

Vyko diskusija.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos poziciją pristatė socialinės apsaugos ir darbo viceministras V. Šilinskas. Prezentacija pridedama.

Esminiai Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos siūlymai:

1. Energijos gamybos didinimas.
2. Perkvalifikavimo priemonės (Energetikos srities darbuotojų skubus rengimas).
3. Darbo vietų steigimo parama.

4. Energijos taupymas.

5. Spartesnė renovacija.

Diskusijose dalyvavo LSVVT valdybos nariai: D. Serafinas, N. Uinskienė, D. Matukienė, A. Kikutis, Z. Sorokienė, N. Čeičienė.

NUTARTA: Dar kartą kreiptis į Lietuvos Respublikos Vyriausybę, Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų, Ekonomikos, Socialinių reikalų ir darbo komitetus, Ekonomikos ir inovacijų, Socialinės apsaugos ir darbo, Finansų, Energetikos ministerijas dėl priemonių smulkiojo ir vidutinio verslo veiklos užtikrinimui, išaugus energijos kainoms ir teikti dar kartą LSVVT siūlymus.

3. SVARSTYTA: *Pradėtų ES fondų finansuojamų projektų užbaigimo iki numatytų terminų galimybės.*

Problematiką pristatė R. Armonienė iš Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, diskusijoje dalyvavo A. Vaitkūnienė ir G. Kuncaitytė iš VšĮ Inovacijų agentūra.

Diskusijose dalyvavo D. Serafinas, N. Uinskienė, D. Matukienė, A. Kikutis.

Struktūrinių fondų pareiškėjų problematiką ir pasiūlymus pristatė V. Satkauskas, kuris ir toliau dalyvaus LSVVT valdyboje, kaip konsultantas nagrinėjamuose klausimuose susijusiuose su ES lėšomis verslo vykdomuose projektuose, ir Doc. Ž. Šimkienė. Minėti konsultantai išskyrė šias problemas:

- Labai didelė pinigų dalis paskirstoma per valstybines įstaigas, kaip planinė parama, nors tokias funkcijas gerokai efektyviau atlieka privačios įmonės (mokymai, kvalifikacijos kėlimas, startuolių / verslo inkubatoriai, viešojo sektoriaus skaitmeninimas ir kt.).
- Konkursinių balų suteikimas už apyvartos augimą (kaip pagrindinis kriterijus). Labai dažnai Inovacijų agentūros (anksčiau LVPA) kvietimuose tai būna pagrindinis kriterijus, todėl įmonės priverstos rizikuoti ir įsipareigoti optimistinius skaičius dėl apyvartos augimo, kurių vėliau dažniausiai nepavyksta pasiekti. Pvz., E-Komercijos kvietime buvo tikimasi, kad gavus 50 000 Eur paramą įmonės apyvarta per 2 metus padidės 2,5 mln. Eurų, kas įmonėms turinčioms kelių šimtų tūkst. Eurų apyvartą labai retai įmanoma. Tokiu atveju paramos praktiškai negali gauti mažos ir labai mažos įmonės.
- Tęstiniai kvietimai. Tokius dažnai skelbia Invega, Inovacijų agentūra ir dažniausiai APVA (Aplinkos projektų valdymo agentūra). Iš anksto nėra informuojama ar blogai informuojama, kada laukti kvietimo. Finansavimo / kvietimo sąlygos paaiškėja likus kelioms dienoms iki kvietimo, tad net ir laiku sužinojus apie kvietimą, praktiškai nėra laiko jam tinkamai pasiruošti, nes tokie kvietimai neretai užsidaro per kelias dienas ar savaites.
- Nėra aiškių kvietimų grafikų. Skelbiami tik abstraktūs (iš jų nėra aišku kas ir kam galės gauti paramą) ir nuolat keičiami bei pildomi grafikai, kurių nėra laikomasi, todėl negalima planuoti kada įgyvendinti projektus, kuriems reikalingas ir iš principo galimas gauti ES finansavimas.
- Kai kurios agentūros (pvz., Invega, APVA) dažnai negali atsakyti į konkrečius klausimus. Tokiu atveju rizikuojama, paraiškoms parengti skiriama daug laiko, o po to neretai tenka sulaukti atmetimų dėl klausimų į kuriuos agentūros turėjo atsakyti iki paraiškos pateikimo.
- Ekspertinio vertinimo procesai ir neatitikimai išvadų su MTEP nuostatomis vertinant projektus. Vertinimai užtrunka mėnesius, vertintojai neįsigilinę į priedus, kartais net jų visai nepažiūrėję, atmeta visas praktiškai įgyvendintas veiklas, kurios buvo atliktos laikantis projekto vykdymo sąlygų ir MTEP veiklų nuostatų. Atitinkamai yra delsimas laikas, kol MT nėra patvirtinta yra sustabdomi mokėjimai, stoja projektų veiklų efektyvus vykdymas. mažoms ir vidutinėms įmonėms, kruopščiai planuojančioms finansinius srautus yra sukeliama finansinės rizikos atsiskaitymuose su vykdytojais.
- Kiek ekspertai yra kompetentingi įvertinti projektą, kuriam reikia integruotų žinių - mokslinių metodikų išmanymo, IT ar kitų sričių praktinių žinių kad įvertinti naujumą, MTEP veiklos apibrėžtų reikalavimų gilus žinojimo? Dažnai ekspertai patys nesupranta ką vertina ir kaip reikia suvokti vieną ar kitą sritį, tuomet paprasčiausia pateikti išvadą - neįvykdyta. Mėnesiais tęsiami susirašinėjimai, o kai neaišku ekspertai net neinicijuoja susitikimo su vykdytojais, kad giliai pažvelgti į atliktą veiklą, išsiaiškinti, darbai nurašomi kaip neatlikti ir braukiamas

finansavimas. MTEP veiklose neapibrėžtumai net privalo likti, jei 100 proc. įvykdžius veiklas jų nelieka - tada tai ne MTEP. Kodėl ekspertai klaidina, o ne pataria, ar siekiama sumenkinti mažų ir vidutinių įmonių pasiekimus, ar sugniuždyti finansiškai? Vėl išbalansuojami projekto vykdytojai veiklose, jų vykdyme, o įmonė kenčia dėl stabdomų finansinių srautų.

- Mokslininkų dalyvavimas MTEP projektuose. Mokslininkų įsitraukimas dažniausiai būna labai žemas, ne visų, bet daugumos, dažniausiai mokslininkai remiasi teorinėmis metodikomis ir tik stebi praktiką vardan galimybės mokslinio straipsnio parašymui. Finale daug įmonių pačios rašo mokslines ataskaitas, o mokslininkai prarecenzuoja ir tai nepakankamai giliai, juk jų įsitraukimas dažniausiai lieka teorinis. Tokių atvejų yra tikrai daug.
- Avanso gavimas pagal priskiriamas sumas, reikalavimai yra tiek neadekvatūs, kad per 10 metų projektų administravime dirbanti įmonė sugebėjo tik vienam ES Fondo administruojamam projektui gauti avansą. Avanso gavimo sąlygose yra pateikta avanso garanto suteikimas ne tik pas draudimo kompaniją, bet ir pas finansų įmonę arba banką. Gavus garantiją įmonės gauna iš LVPA sąlygą - įrašykite finansų įmonei, kad draudėjas - tai finansų įmonė. Realiai draudimo įmonės savo veiklą koduose net neturi draudimo paslaugų veiklos, tai neadekvatus LVPA pareikalavimas - sąlyga, nesutampanti su finansų įmonių ir bankų vykdomų veiklų praktika.

NUTARTA: Siūlyti atsakingoms už Struktūrinius fondus institucijoms suteikti visokeriopą pagalbą projektų pareiškėjams, kad projektai būtų įvykdyti pilna apimtimi ir būtų pasiekti verslo planuose nusimatyti rezultatai. Naujojo periodo projektams maksimaliai sumažinti administracinę našą ir biurokratinis reikalavimus.

4. **SVARSTYTA: *Pritarimas arba nepritarimas pasiektam susitarimui su VMI dėl Prekybos žemės ūkio ir maisto produktais turgavietėse darbo taisyklių ir apskaitos vedimo elektroniniame žurnale supaprastinimo.***

Svarstymas vyko labai audringai. V. Butkevičius dar kartą siūlė nesvarstyti šio klausimo, kviestis įvairių institucijų ir verslo atstovus.

Pasisakė Z. Sorokienė, G. Stoškus, N. Uinskienė.

D. Matukienė paaiškino, kokius žurnalus kasdien pildo prekeiviai mėsa ir koks žurnalo pildymas sutartas vieną kartą mėnesio pabaigoje.

Valdybos narys G. Barcys pasiūlė baigti diskusijas ir balsuoti.

Balsavimui pateikti 2 siūlymai:

1. Pritarti žurnalo formai, sutartai su VMI.
2. Dėl pritarimo ŽŪM pateiktam siūlymui - naikinti "Turgaviečių taisykles" ir tada prešti problemą iš esmės.

Balsavimo metu balsai pasiskirstė:

Už pirmąjį variantą balsavo: UŽ - 7 valdybos nariai. (D. Matukienė, Z. Sorokienė, N. Uinskienė, D. Serafinas, S. Žilinskas, G. Barcys, A. Kikutis).

PRIEŠ - 1 narys. (V. Butkevičius)

Už antrąjį: UŽ - 1 narys. (V. Butkevičius)

SUSILAIKĖ - 7 valdybos nariai. (D. Matukienė, Z. Sorokienė, N. Uinskienė, D. Serafinas, S. Žilinskas, G. Barcys, A. Kikutis).

NUTARTA: Pritarti žurnalo formai, sutartai su VMI.

Posėdžio pirmininkė

Dalia Matukienė

Posėdžio sekretorius

Vytenis Butkevičius